

160 DE ANI DE INTENDENȚĂ MILITARĂ ÎN ARMATA ROMÂNIEI

160 YEARS OF MILITARY INTENDENCE IN ROMANIAN ARMED FORCES

Col. (r.) Benone ANDRONIC*

Articolul este închinat comemorării a 160 de ani de la introducerea Intendenței ca organ independent de celelalte arme în Armata României.

În cuprinsul articolului sunt prezentate izvoarele documentare pe care se sprijină apariția armei Intendență și mărturiile ale celor care au înfăptuit actele istorice de întemeiere ale acestei arme.

The article is dedicated to the commemoration of 160 years since the introduction of intendance as a distinct armed force service in the Romanian Army.

The article shows the sources that prove and document the appearance of intendance branch, as well as testimonies of those whose historical acts led to the foundation of this branch.

Cuvinte-cheie: izvor istoric; tradiție militară; arma intendență; evoluție militară; rol hotărâtor.

Keywords: historical source; military tradition; intendance branch; military evolution; decisive role.

Istoria militară a națiunii reprezintă legătură dintre trecut și viitor și sprijinul conștiinței naționale în timpul existenței noastre. Timpul în care trăim astăzi ar trebui să reînvie, mai puternic ca oricând, trecutul nostru militar spre a ne arăta de unde ne tragem, de unde am plecat, căile pe care le-am străbătut și faptele pe care le-au săvârșit înaintașii noștri, precum și rolul ce ne revine astăzi nouă și urmașilor noștri, dacă vrem să supraviețuim ca neam pe „glia” pe care ne-au lăsat-o strămoșii noștri. Acest timp ne impune să studiem izvoarele naționale, tradițiile și creațiile înaintașilor, să înălțăm pe temeiul istoriei stindardul năzuințelor noastre.

Fiindcă, dacă ceea ce se afirmă de veacuri că popoarele care nu-și cunosc istoria sunt predestinate dispariției, tot astfel putem spune că instituțiile unei țări și ale unei armate, atunci când nu-și îndreaptă pașii pe urmele tradițiilor și destinului lor național, când nu-și sprijină existența pe faptele istoriei lor, continuând legătura cu străbunii, nu pot înfrunta cu

tărie destinul și nu pot face față cu tărie vremurilor tulburi ce vor veni peste ei.

Nu avem voie să uităm că „de la Râm ne tragem”¹ și nici să uităm că pe glia strămoșească înaintașii noștri și-au vărsat sângele apărând-o. Iată de ce fiecare eveniment important din trecutul nostru militar trebuie sărbătorit, așa cum se cuvine, de către noi, cei de astăzi.

Intendența noastră militară, ca armă, împlinește anul acesta 160 de ani de la întemeierea ei în viața armatei și acest important eveniment, care a pus temelie evoluției noastre militare, merită să fie evidențiat în acest articol.

Totodată, intendența militară de la întemeierea ei și până în prezent a constituit o parte inseparabilă în evoluția armatei române și suntem convinși că își merită toată atenția și iată cum și de ce trebuie să fie cinstită așa cum se cuvine.

În trecerea neconținută a timpului, să ne oprim o clipă pentru a comemora acest important eveniment, care înobilează trecutul intendenței militare și astfel ne facem o datorie față de înaintașii noștri care și-au dat toată străduința în înfăptuirea actului de întemeiere a armei noastre.

*Universitatea Națională de Apărare „Carol I”
e-mail: benoneandronic@yahoo.com

Tratatul de la Paris, încheiat în anul 1856 între marile puteri europene, care avea să faciliteze Unirea Principatelor Române și, implicit, unificarea armatelor lor, face ca în anul 1857 să apară în armata moldovenească, ca organ de sine stătător, independent de celelalte arme, intendența noastră militară.

Acest eveniment, întemeiat pe adevărul istoric, constituie actul comemorativ al acestei arme, care ne dă dreptul să afirmăm că fără noi, intendenții armatei, viața acesteia nu poate exista și iată cum, în acest fel, descoperim izvorul documentar al intendenței în armata noastră și realitatea lui de netăgăduit.

Să ne amintim faptul că Hatmanul oștirii moldovenești, constatând că întreținerea trupelor de sub comanda sa nu se face în deplină rânduială, raportează în anul 1857, adică acum 160 de ani, acest neajuns Căimăcămiei Moldovenești, propunând a se crea, independent de celelalte arme, un organ militar pentru întreținerea oștirii. Iată modul în care s-a cerut în acel an înființarea în armata moldovenească a unui „Serviciu de intendență.”

„Motivul pentru care s-a introdus în oastea moldovenească un asemenea serviciu, menționat în corpul lucrării la locul potrivit, fiind întemeiat, Căimăcămia Moldovei, simțind nevoia acestui serviciu la întreținerea oștirii, repartizează mijloacele pentru înființarea lui”².

Prin „Ordinul de Zi 24, din 27 Aprilie 1857, Căimăcămia Moldovei aprobă înființarea secțiunii de intendență în Armata Moldovei”³, punându-se astfel temeiul originii intendenței militare românești.

Profesiunea noastră, a intendenței militare, este de origine națională, înființată din inițiativa și din nevoile noastre proprii, iar nu, cum s-a crezut multă vreme, împrumutată după modelul unor armate străine.

Astfel, încă din anul 1857, când s-a înființat pentru prima oară, în armata română, un organ de intendență special pentru întreținerea ei, nu numai că se menține această structură în armata reunită, dar se fac eforturi pentru a-i da o organizare mai amplă.

Documentele istorice arată că, în anul 1860, în bugetul armatei reunite a Principatelor Române, se prevedea personalul necesar pentru conducerea administrației oștirii pe temeiul organizării intendenței din anul 1857.

În anul 1860, după Unirea Principatelor Române, sub conducerea colonelului Alexandru Ioan Cuza, ofițerii misiunii militare franceze,

chemați să organizeze armata, au găsit deja înființată, cu câțiva ani în urmă, *Intendența Militară*, pe care aceștia o consideră ca fiind neîndestulătoare noii forme de organizare.

„Ofițerii francezi, venind în țară în anul 1860, alcătuiesc proiectul pentru organizarea intendenței militare a oștirii, îl prezintă Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, căpătând ființă legală, prin înaltul ordin de zi Nr. 29 din 1 Februarie 1861 (n.n. – publicat în Monitorul Oastei Nr. 11 din 16 februarie același an).

Intendența militară în oștirea românească prin urmare, dacă în anul 1857, a fost înființată în stare embrionară, în urma studiilor comisiunilor militare franceze, a luat ființă în forma organizată în anul 1861”⁴.

Arma intendență nu are cu adevărat stilul militar al celorlalte arme. Ființa ei organică este „învăluită” discret în cadrul tăcerii și al modestiei. Este cea dintâi la muncă și cea din urmă la onoruri. Acesta nu e un adevăr neprielnic, ci, așa cum arătam, noblețea însăși a profesiei noastre.

Această profesiune nu este altceva decât munca neîntreruptă, onestitatea și competența, voința și altruismul, devotamentul și creația constructivă, desfășurate fără încetare în toate timpurile și împrejurările. În acest sens, ne-am permite o comparație cu principalul organ al ființei umane. După cum, dintre organele corpului omenesc, inima nu are niciodată repaus, tot astfel, dintre toate armele și serviciile armatei, arma intendență, colaborând neîntrerupt la capacitatea combativă a trupelor, nu cunoaște repaus.

Viața oștirii își urmează destinul său istoric și întreținerea ei cere mereu străduințe încordate și neîntrerupte. În articolul intitulat „Ofițerul de intendență”, fostul ministru Gr. Trancu Iași arăta, în anul 1942, că: „Oricât de vitează ne-am închipui o armată, eroismul ei se pulverizează în momentul în care nu va mai avea cu ce se hrăni și îmbrăca. Războiul Mondial ne stă pildă mereu vie, după care spatele a adus deciziunea, iar nu frontul”⁵.

Adevărul în această privință este de netăgăduit, luptele pot adeseori să înceteze, dar organismul armatei trebuie continuu întreținut. El cere, clipă de clipă, zi de zi, întreținerea și întărirea forței combative a trupelor.

Având așadar un trecut și o tradiție, arma intendență, întemeiată pe fapte care au prins rădăcini în viața armatei, a neamului și a țării, a pătruns cu rezonanțe adânci în istoria militară și națională.

Doctrinile militare ale armatelor moderne

în care sunt prevăzute, astăzi, noțiuni, precum națiunea armată și războiul total, constituie însuși spiritul popoarelor, bazându-se pe întregul izvor de bogății al națiunilor.

Toate energiile economiei unei națiuni sunt atrase astăzi la apărarea națională, la înzestrarea și întreținerea trupelor pe câmpul de luptă.

Intendența militară pătrunzând, așadar, în toate ramurile de producție ale economiei unei țări satisface, în măsura posibilităților și a necesităților, nevoile de întreținere ale armatei acelei națiuni.

Trecutul militar ne arată că în marile încrâncenări ale războiului, când mijloacele de întreținere au lipsit și nevoile ne-au copleșit, așa cum s-a întâmplat de multe ori în vremurile zbuciumate ale neamului nostru, intențența noastră militară și-a mărit cu mult cadrul atribuțiilor, asigurând hrană și îmbrăcăminte populației civile suferinde din zona acțiunilor de luptă și nu numai⁶.

Experiența trecutului ne arată adevărul. Lipsa unui trai decent al națiunilor a fost întotdeauna producătoare de anarhie, după cum lipsa mijloacelor de întreținere a trupelor a fost producătoare de suferințe și indisciplină. Intendența militară devine în asemenea cazuri nu numai o instituție militară, ci un adevărat organ de gospodărie națională.

Rolul ei nu numai că nu s-a micșorat, cum se întâmplă cu alte instituții, dar dimpotrivă, cu cât dezvoltarea armatelor și apărării naționale este mai extinsă, cu atât rolul ei crește mai mult.

Spiritul vremurilor noastre impune pretutindeni, unde este un om sau o instituție, existența mijloacelor economice pentru conservarea și întreținerea lor. Așa este astăzi, așa a fost în trecut, așa va fi cât umanitatea va exista pe Planeta Albastră.

Viața armatei și a națiunii își urmează cursul neîntrerupt și intențența militară, având valoare și existență permanentă, va rămâne factorul determinant de întreținere al trupelor și al populației civile, mergând pe linia destinului și al progresului timpului.

Experiența trecutului este hotărâtoare. Ea creează valori și principii care supraviețuiesc trecerii timpului. Faptele trecutului determină calea viitorului.

Intendența militară este știința care întreține viața umanității. Napoleon spunea că „în intențență se desfășoară mai multă frământare cerebrală, mai multă chiar ca în focul luptei”⁷.

Trecutul îndelungat, plin de învățăminte și creații constructive, s-a adâncit mereu în substraturile istoriei și va supraviețui atât timp cât neamul și armata ei vor exista pe pământul nostru sfânt. Noi credem că așa cum neamul și armata vor continua să existe, tot astfel și arma intențență va supraviețui pentru a întreține și a dezvolta energiile trupelor în curgerea timpului.

Fiindcă după cum viața nu se poate despărți de mijloacele de existență pentru întreținerea organismului său fizic, tot astfel armata, care este izvorul de energii al națiunii, nu se poate dispensa de elementele de întreținere procurate și distribuite în toate împrejurările de organul gospodăresc al intențenței militare⁸.

Intențența noastră militară, fiind legată astfel direct de viața oștirii, neamului și țării, este în cea mai strânsă legătură cu avuțiile economiei naționale.

Răscolirea trecutului și alcătuirea istoricului întreținerii oștirilor românești în toate perioadele istoriei noastre naționale, a fost așadar de neapărată trebuință pentru orientarea în trecut și deschiderea programului de lucru în viitor.

Întreținerea oștirii noastre de-a lungul veacurilor, avându-și resursele în producția solului și în spiritul locuitorilor, se desfășoară și se va desfășura în acord cu mersul vieții noastre economice și naționale. Este un organism viu, a cărui funcție respiră și se dezvoltă în climatul țării și în destinul neamului nostru.

Este necesar ca acum, când punem la temelie intențenței noastre militare adevărul istoric, să nu mai stăm indiferenți și să nu mai închidem ochii nepăsători la faptele străbunilor. Din urmele lor proprii trebuie să reconstituim prețiosul tezaur al trecutului nostru gospodăresc.

Educația noastră profesională în legătură cu trecutul, răscolind cu atenție și legând spiritul înaintașilor de al nostru și al urmașilor, va trebui să creeze pârghia de sprijin în toate perioadele carierei noastre profesionale.

Se impune cu necesitate introducerea în toate treptele învățământului nostru militar de specialitate, cunoașterea trecutului, fiindcă în armată, în viața națională, ca și în toate creațiile omenești, în toate legile naturii, nu există evoluție fără trecut, generație fără înaintași, progres fără cunoașterea istoriei neamului nostru.

Fiindcă numai cunoscându-ne trecutul, adică străduințele înaintașilor, putem întări cu vigoare substratul virtuților noastre profesionale.

Materialul istoric ne arată că niciuna dintre armele și serviciile armatei nu are un caracter național mai pronunțat în legătură cu întreținerea trupelor în trecutul nostru ca Intendența militară.

Marele nostru istoric Nicolae Iorga, spirit de reputație universală, cunoscând ca nimeni altul trecutul instituțiilor noastre naționale, arăta în anul 1942, când se comemorau 85 de ani de la introducerea intendenței în viața noastră militară și națională, că intendența armatei noastre are profunde rădăcini naționale și că se deosebea de cea a altor țări.

„În Apus, de cele mai multe ori, o armată în timp de războiu trăi din pradă, chiar din prada propriilor cetățeni ai țării: vivre sur l'habitant”⁹.

Toate armele și serviciile oștirii, în virtutea progresului științific, împrumută noțiuni și concepte din doctrinele altor armate în dezvoltarea și în înzestrarea lor pe cursul anilor. Doctrinele acestora influențează organizarea și înzestrarea lor și, adeseori, influențele se resimt și pot avea efecte nedorite.

Evoluția armamentului, științei și artei militare, precum și progresul științific și tehnic, schimbă neîncetat structura organizatorică și înzestrarea armatei. Influența aceasta însă nu a schimbat mai deloc în cursul timpurilor principiul fundamental al întreținerii trupelor.

Hrana, îmbrăcămintea, solda, locuința, fundamentul gospodăriei noastre militare, au constituit în trecut, astăzi și pentru totdeauna, temeiul întreținerii energiilor armatei.

Toate aceste elemente de întreținere fiind procurate din producția economiei naționale și ale locuitorilor ei, au contribuit în întregime la alcătuirea din temelii a istoricului întreținerii trupelor cu un pronunțat caracter național. Și aceasta pentru că dacă într-adevăr clima și mediul influențează viața locuitorilor și trupelor, în ceea ce privește hrana, îmbrăcămintea, locuința, tot astfel organul administrativ al armatei prin evoluția lui istorică își modelează funcția și chiar spiritul în mediul înconjurător al națiunii din care face parte.

Sprijinul acesta reciproc dintre viața națiunii, bogățiile economice ale țării și întreținerea trupelor este cu atât mai pronunțat cu cât se răsfrânge direct asupra organismului armatei, cunoscându-se că

de modul cum va fi întreținută armata va rezulta capacitatea ei de a obține victoria pe câmpul de luptă.

Noi ne exprimăm convingerea că intendența militară, având așadar un trecut legat de evoluția ei istorică, își împlântă adânc rădăcinile în trecutul și în viața noastră națională, își statornicește pentru totdeauna germenii ființei sale organice în izvoarele proprii și astfel își poate justifica temeinic, de acum înainte, existența sa în paginile istoriei.

În concluzie, să ne îndreptăm cu recunoștință gândurile spre cei care și-au dedicat în toate timpurile o parte a vieții lor și tot ce au avut mai bun, muncind fără răgaz și în condiții, nu întotdeauna dintre cele mai prielnice, pentru asigurarea condițiilor de viață și de sănătate ale ostașului român atât în timp de pace, cât mai ales pe câmpul de luptă.

Comemorarea împlinirii a 160 de ani de la introducerea Intendenței ca organ independent de celelalte arme în armata noastră reprezintă așadar nu numai semnul întemeierii sale ca instituție organică, ci însăși originea și evoluția ei de-a lungul timpurilor, creând simbolul adânc al rostului nostru militar și național pe aceste locuri.

NOTE:

1 Miron Costin, *De neamul Moldovenilor*.

2 *Întreținerea Armatei Române dealungul timpurilor, apărută cu prilejul restabilirii destinului istoric al gospodăriei Oștirii Române și al aniversării a opt-zeci și cinci de ani de la introducerea intendenței în viața noastră militară și națională*, volum comemorativ, Tipografia Marelui Stat Major, București, 1942, p. xxiv.

3 Maior de administrație Anastasie Tomița Răzășul, *Gospodăria miliatră la români de la Dacia Traiană la România Reîntregită*, Tipografia Viața Literară, București, 1941, p. 149.

4 *Ibidem*, p. 153.

5 *Întreținerea Armatei Române dealungul timpurilor, apărută cu prilejul restabilirii destinului istoric al gospodăriei Oștirii Române și al aniversării a opt-zeci și cinci de ani de la introducerea intendenței în viața noastră militară și națională*, volum comemorativ, Tipografia Marelui Stat Major, București, 1942, p. 482.

6 Int. general (rez) I. Rădulescu, *Gospodărie*, în *Întreținerea Armatei Române dealungul timpurilor, apărută cu prilejul restabilirii destinului istoric al gospodăriei Oștirii Române și al aniversării a opt-zeci și cinci de ani de la introducerea intendenței în viața noastră militară și națională*, volum comemorativ, Tipografia Marelui Stat Major, București, 1942, p. 534.

7 *Ibidem*, p. xxix.

8 Maior de administrație Anastasie Tomița Răzășul, *op. cit.*, p. 161.

9 *Întreținerea Armatei Române dealungul timpurilor, apărută cu prilejul restabilirii destinului istoric al gospodăriei Oștirii Române și al aniversării a opt-zeci și cinci de ani de la introducerea intendenței în viața noastră militară și națională, volum comemorativ, Tipografia Marelui Stat Major, București, 1942, p. xxiv.*

BIBLIOGRAFIE

*** *Întreținerea Armatei Române dealungul timpurilor, apărută cu prilejul restabilirii*

destinului istoric al gospodăriei Oștirii Române și al aniversării a opt-zeci și cinci de ani de la introducerea intendenței în viața noastră militară și națională, volum comemorativ, Tipografia Marelui Stat Major, București, 1941.

Maior de administrație Anastasie Tomița Răzășul, *Gospodăria militară la români de la Dacia Traiană la România Reîntregită*, Tipografia Viața Literară, București, 1942.